

Çocuklarda Hırsızlık

Hırsızlık veya çalma davranışı, bir başkasına ait olan bir nesneye, sahibinin izni olmadan ve haber vermeden sahip olmaktır. Küçük çocuklarda mülkiyet kavramı henüz gelişmediği için, etraflarında hoşlarına giden veya ihtiyaç duydukları objelere izin istemeden sahip olmaya kalkışmaları sıklıkla görülür. Ancak çocuklar henüz hangi kurala uyulup uyulmayacağına farkında değildirler. Bu sebeple, çocukların evde, kreşte, okulda yaptığı çalma davranışlarını hırsızlık olarak nitelendirmeye gerek yoktur. Çocuklarda mülkiyet kavramı 6-8 yaşlarında gelişmekte olup, bu yaştan sonra yapılan hırsızlıklar ciddiye alınmalıdır.

Çocukların başkalarının eşyalarını çalmalarının altında çeşitli sebepler yatabilir.

Çocuklarda mülkiyet kavramının henüz gelişmemiş olması en önemli sebeptir. Çocukta mülkiyet kavramı doğuştan yoktur, sonradan aile tarafından çocuğa kazandırılır. Çocukta mülkiyet kavramının gelişmesi için evde kendisine ait mal ve eşyalara (oyuncak, dolap, giysi vs.) sahip olması gerekir.

Evde kendisine ait eşyaları olmayan, eşyaları başkaları tarafından izinsiz kullanılan çocuklarda mülkiyet kavramı gelişmez. Çocuğun kendisine ait ihtiyaçlarının (giyecek, yiyecek vs.) karşılanmaması onu çalma davranışına yöneltebilir.

Bazı çocuklar ise, ihtiyacı olmadığı halde daha çok eşyaya sahip olmak için çalma davranışı gösterebilir. Bu durum daha çok arkadaşları tarafından dışlanan, aşağılanan çocuklarda görülmektedir. Bu şekilde bazı alanlardaki eksikliklerini gidermeyi, arkadaşlarını şaşırtıp ilgi çekmeyi ve üstünlük kurmayı amaçlayabilirler. Hatta çaldıklarını arkadaşlarına dağıtarak onlarla yakınlık kurmaya çalışabilirler.

Ailesi tarafından ilgi ve sevgi görmeyen, sürekli eleştirilen, baskıcı ve otoriter bir ortamda yetiştirilen çocuklarda da görülür. Çocuk hırsızlık yaparak hem kendini üstün hisseder, hem de ailesinin ilgisini çekmeyi başarır. Bazen çocuk, otoriter ve baskıcı anne babasının bir eşyasını çalabilir. Böylece onu bir malından mahrum ederek, sinirlendirerek intikam almaya çalışabilir.

Bazı çocuklar ise heyecan verici deneyim yaşamak için hırsızlık yapabilmektedir.

HIRSIZLIK ÇEŞİTLERİ

Çalınan Objenin Kullanıldığı Hırsızlıklar:

- **Yarar Sağlamayan Hırsızlıklar:** Çocuklarda görülen çalma biçimi,
- **Cömertlik Hırsızlıkları:** Çalınan eşya başkalarına dağıtılır. Çocuk çaldığı eşyayı arkadaşlarına vererek arkadaşlarının ilgisini çekmeyi ve değer kazanmayı amaçlar.
- **İhtiyaç Hırsızlıkları:** Yoksul, evden kaçan, ihtiyaçları yeterince karşılanmayan çocuklarda görülür. Çocuk, ihtiyacı olduğu eşyaları çalar.

Patolojik Hırsızlıklar:

- **Saldırgan Hırsızlığı:** Zarar verme amacı baskındır. Otoriter anne-baba, öğretmen ya da başka kişilere karşı gücü yetmediği intikam alma duygusuyla onları cezalandırmak için yapılan hırsızlık türüdür.
- **Tepkisel Hırsızlık:** Çalma eylemi düşünülmezsizin, plan yapılmadan, bir anlık kontrolsüzlükle yapılan hırsızlıktır. Tekrar etmediği sürece büyük bir sıkıntı yoktur. Bir kısmı süreklilik gösterir ki bu psikolojik rahatsızlık (kleptomani) belirtisidir.
- **Zevk Hırsızlığı:** Çalma zevki her şeyden önce gelir. Bu tür hırsızlıklar ergenlerde ve çete suçlarında görülür. Tehlike ve korkuyu yenme duygusundan kaynaklanan maceraperest bir zevktir. Gençlerin macera ve başarıya duygularını yaşabilecekleri sosyal etkinliklere yönlendirilmeleri gerekmektedir.
- **Telafi Hırsızlıkları:** Aşağılık duygusu ve çekingen kişilik yapısı olanlarda görülür. Burada sevgi ve onay eksikliği telafi edilir.
- **Kriminal Hırsızlık:** Her fırsat bulduğunda hırsızlık yapmaya çalışacaktır. Genellikle ailelerin hırsızlığa teşvik ettiği çocuklarda görülür.

Çalma davranışını önlemek için ailelere tavsiyeler:

* Çocuğa küçük yaşlardan itibaren mülkiyet kavramı kazandırılmalıdır. Bunun en iyi yolu, çocuğun kendisine ait eşyalara (oyuncak, dolap, giysi vs.) sahip olmasını sağlamaktır. Çocuğun ayrı odası olmalı, bu mümkün değilse, en azından kendisine ait dolabı ve çekmeceleri olmalıdır. 7-8 yaşlarına gelince de, ailenin ekonomik koşullarına uygun miktarda ve düzenli olarak harçlık verilmelidir.

* Çocuğa ait hiçbir eşya onun izni olmadan başka birine verilmemeli ve kullanılmamalıdır. Evde aile bireyleri birbirlerinin eşyalarını izin istemeden, haber vermeden kullanmamalıdır. Çocuk anne babasını model alır, bu yüzden çocuğa doğru ve tutarlı davranışlar sergilemek gerekir. Çocuğa yaşına uygun olarak mülkiyet kavramı ve kimsenin bir başkasının eşyasını haber vermeden ve izin istemeden almaması gerektiği öğretilmelidir.

* Çocuğa yeterince ilgi ve sevgi gösterilmelidir. Evde ayrı bir birey olarak kabul edilmeli, haklarına saygı gösterilmelidir. Gösterdiği olumlu davranışlar onaylanmalıdır. Evde aşırı katı ve baskıcı bir tutum sergilenmemelidir. Çocuğun zorunlu ihtiyaçları (giyecek, yiyecek vs.) temin edilmelidir.

* Çocukların izinsiz almalarında, çalmalarında en doğru yol alınan eşyanın geri verilmesidir. Böylece çocuk suçlanıp hırpalanmadan, etiketlenmeden yaptığı davranışın onaylanmadığını ve bu davranışından kazançlı çıkmadığını görmüş olur. Böyle durumlarda, olayın üzerinde çok fazla durmak, eleştirmek, cezalandırmak bu davranışı pekiştirebilir. Aileler böyle durumlarda telaşa kapılmamalı, olayı çok fazla önemsememelidir. Aksi takdirde, çocuk anne babasına kızdığı zamanlar veya onların ilgisini çekmek istediği zamanlar bu davranışı gösterebilir. Çocuk, birinin eşyasını çaldığı zaman, anne babalar sakin bir şekilde çocukla konuşmalı ve bir daha bunu yapmaması gerektiğine çocuğu inandırmalıdır. Bu konu anne baba ve çocuk yalnızken konuşulmalı, kimseyle paylaşılmamalıdır. Ancak, çocuğun yaptığı hırsızlık çok sık tekrarlıyor ve artık ciddi boyutlara ulaşmışsa bir uzmandan yardım alınmalıdır.